

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSEÖL Pénzeken 18. Májusban 1792.

Bétsi 's más Történetek.

A' szomorú gyász miatt meg-némúlt Muzsikák 's Játéknéző-helyek tsak alig szollallának-meg — a' F. Udvar és a' Státus a' maga bánatos gyászszát még le nem vetette, a' midön ezt más gyász érte, és a' Muzsikáknak 's Jádzó-helyeknek hangját szomorú gyászos halgatás követte. — Azon órától fogva, hogy néhai meg-bóldogúit F. Királyunk II. *Leopold* meg-hólt, Fels. Elete-párja tsak nem szüntelenül beteges ágyát örzötte; mellyet még eddig ezen érzékeny bánatjának okául tulajdonítanak. Ehez járult idővel a' forró gyuladózással emész-tő hideglelés, melyből végre mély húrut és köhögés származott. Szüntelen való száradása és szemlátomást való fogyása ő Felségének a' már meg lett követ-

következéscről tsak nem élő nyelven beszélvén, és minden Orvosi eszköz sükeretlennek tapasztaltatván, az Orvasok jóvaslásából, a' múlt Szombaton meggyont és a' Szentséggel élt, Vasárnap pedig az utolsó Kenet Sakramentomával - is el - készíteték ő Felsége. Ekkor 3 napi imáttságok rendeltetének, és a' Komédia tzedulák mindenünnen le szaggattának. Hétfőn jobban érzette magát ő Felsége; de már Kedden, midő a' 3 imádkozó nap eltelvén, már minden Komédia tzedulák ki vólnának ragasztva, tsak el - bámula egész Városunk, midő azon szomorú hir tsenditté - meg füleinket, hogy a' mi Kedves özvegy Tsászárnénk meg halálozott. — Valamik tsak egy Házas - Társban, egy édes Anyában, 's egy nagy Afzszonyban fel található Virtusok, egy summában valának azon Kegyelmes Tsászárnében. — Harmadik *Károly* Spanyol Királynak vala ő Felsége Leánya. — 24 - dik Nov. 1745 dik esztendőben szölettetett vala, férjhez ment 5 dik Aug. 1765 - ben az akkori *Toskánai* Fő Hertzeg, néhai Kegyelmes Királyunk II. *Leopoldhoz*, kit 17 leg - szebb magzatoknak tett édes Attyokká, kik küzzül 14 en máig - is életben vagynak, és a' kiknek már most a' mi Kegyelmes Királyunk I. *Ferentz* az édes Attyok. — Ezen egy más után sak hamar történt édes Atyai és édes Anyai véttelen halál annyira meg - sebesítette ezen Fels. Fa. Imiliának érzékeny Szívét, hogy a' Fő Hertzegek közzül hárman is roszszúl érzik magokat bánatjokban. — Édes Attyát, édes Annyát, Feleségét, Gyermekeit, és a' halhatatlan emlékezetű II. *Josef* Battyát vesztette el 3 esztendők alatt a' mi leg - kegyelmesebb I. *Ferentz* Királyunk. Tsak ezen *Fatumoknak* ki - állására - is, nem kiss Szív kívántatott! Oh Egek! Kegyelmes Királyunk' *fatumin* könyvezetek !!

A' meg holt Felség tegnap már közönséges nézésre vala ki - tétetve, és a' temetési pompa hólnap fog tartatni.

Béts. Mostan Uralkodó F. Királyunk I-ső *Fe-*
rentz, T. N. Alsó *Fejér* Vármegyének, Erdély Or-
szága Fő Kormányzója Gr. *Bánffy* György Ur ő
Excjának, és az Erdélyi F. Udv. Kantzelláriának
hathatós ajánlására, *Abrud-Bányai* időbb *Mihelyes*
János Urat Bétsben mulató fiával *Mihellyes* János
Urral együtt, Bányászatiával tett érdemeire tekint-
vén, Szabad Bányászti Sorsból ezen folyó hónapban
Nemesi Rangra emelni, és azzal Kegyelmesen meg-
ajándékozni méltóztatta.

Debretzen 10. *Máy.* — Itt a' *Debretzeni* N.
Réf. Kollégiumban mind a' Tanítók, mind a' Tanu-
lók, a' mostani pallérozódott Világ ábrázatjához
valamennyire inkább alkalmaztatott, és már fol-
lyamatba is vétetett Törvények által kezdenek igaz-
gattatni. Mellyek között nevezetesebbek ezek:
Hogy ama kézzel markolható erköltsi oktató esz-
köz a' bot, egyátallyába meg-tiltatott, és az ed-
dig Deák vesztést hasadt fazéki ékeksen szollással
hirdető (Deák tsapó harang) örök halgatásra kár-
hoztattatott. — Hogy a' vérnek arra, t. i. az if-
júság bűneinek büntetéséből a' büntetők számára
gyűjtetni szokott pénz (mulcta) el-töröltetett. —
Hogy az ifjúság mindennap kétszer bizonyos idő
szakaszokba, egészségének fen-tartása végett, ki-me-
het maga mulatására. — Hogy az ügyes bajos
dolgokban az Oskolai székről a' *Curatoralis* székre
appellata engedtetett. Illyen ám az *Okos-mód.*

Posony 16. *Máy.* — Itt a' múlt Szombaton
a' Magyar Historiából egy oly szép szomorú Játék
játzodtaték-el Német nyelven, mellyen a' Publi-
kum magát alig tudja vala ki-tapsolni. Titulusa e'
vala: *Hunyadi Familiája, avagy az ártatlanság sem-
oltalmazhat mindenkor az álnok mesterség ellen.* A'
Jádzók mind Magyar Köntösben valának öltözve.
Ezen Játéknak Szerzője született Magyar ugyan, de
a' Német nyelvet jobban tudván, azért németül ké-
szítette; de mihelyt 2-dik darabjával kézben lészén,
a' Pesti Magyar Theátrum számára Magyarra szán-
dézkozik fordittatni.

A' múlt Vasárnap az ide való Tzelt lövő Polgár Kompania a' maga Zászlóját fel-szenteltette. A' Nagy Templom előtt 3 Sálvét löttek, és a' Zászlót a' Kárd. Primás nyári Palotájába vivén, egy Infulatus Kánonok és a' Plébánus által fel-szentelték — itt is 3 Sálvét adának, és az özvegy Gr. Pálfi Leopoldnének udvarlának, ki Zászlójokra egy 150 n. forintot érő pántlikát ajándékozott.

Erdélyben Kolosvár Szabad Királyi Kóltsos Városának Ats Pallerra és valami jó Kő mives mesterekre és Pallérokra vólna szüksége; kik itt alkalmos munkájok által betsületes kenyeret nyerhetnének magoknak. A' Város Tanáttsa azonnal városi jussal ajándékozná-meg ezeket, és itt le-telepedvén, a' Világ leg-szebb részetskéjének lehetnének szerentsés lakosai. — Azt irják *Kolosvárról*, hogy miólta az óltsóság olly nagy, hogy a' Törökbúzának vékája 9 — 10 kr., és a' leg-szegényebb embernek is elég Máléja van, 1 márjással és 4-szeri eledelért-is alig talál az ember napszámot. Málével tömött hasát inkább a' napnak veti, 's mind a' két fülére alszik a' szegény legény a' pázsinton, mintsem 4. 5. garasért kapát fogna kezébe; a' honnan a' napszámóval dolgoztató Gazdáknak terhes az ügyek. — A' ki most Erdélyben 3000 n. forintal 36-ezer tsös Törökbúzát venne p. 5 kr. vékáját; ennek a' töke-pénze 3 esztendő alatt bizonyosan meg annyit szülne.

Pest Május' 14-dikén. — A' mi Magyar Theátrumi Társaságunk e' hónap' 10-dikén megint egy gyönyörű játékkal gyönyörködtetett bennünket, mellynek ez a' tzimje: *Klementina avagy a' Testamentom.* *Néző-Játék (Schauspiel) öt fel-vonásokban,*

ban, fordítottatott *Gebler Cons. Ur után*, *Hatvany István által*. A' Játzókról, és Játzónékról most sem mondhatok egyebet, tsak azt, a' mit közelébbi Levelemben meg-irtam, közönségesen mindenik eleget tett a' Nézők' várakozásának. A' Theátrum Direktora *Protasevits Ur*, ki' igen járttas a' játzóí mesterségben, és külömben-is igen jó ízléssel bir, fáradohatatlanúl folytatja hivatalját, a' Játzókat mind maga tanítja, és semmit sem múlat-el, hogy őket alkalmatofsakká, magát pedig érdemessé tesse azon háládó tiszteletre, mellyel néki valóban közönségesen tartozunk. A' Theátrum ismét dugva vóltt, 's az itt' lévő Fő Urafságok magokat megint meg-alázták e' hazafiúi igyekezetnek látására.

A' F. Palatinus az Ország Birájával, 's néhány más Fő Embereinkel tegnap valóban el-indúltt, a' *Mező hegyesi Menesnek* meg-tekintésére. — Az idő nállunk máig-is tsípös, a' szél, és az esés megszünt valamennyire, mellyek a' múltt napokban legalább azt a' hasznot tették, hogy a' haszontalan hernyokat Gyümölsös kerteinkből számkivetették, és a' kellemetes tavaszi napoknak kedvelségét ez után annyival nagyobb gyönyörüségekkel használhatjuk.

Eger, Május' 10-dikén. — Nálunk a' dög-halálnak valamelly neme uralkodott az el-múltt hetekben, ritka nap múlt-el a' nélkül, hogy Lakosink közzül 25-nél kevesebbet vitt vólta a' *Cháron* tsónakjára. A' Lelki Atyákra annyi szükség vóltt, hogy azok-is, kiket az ő életek már nyugalomba helyheztetett, kéntelenek vóltak az Ur Vatsorájának, és a' többi szentségeknek ki szolgáltattására. Meg-szüntt már ez a' veszély, nints-is egyéb hátra, hanem hogy a' mi Istenünket kérjük, hogy az illy esetektől ójja szent Városunkat. — *Nádosdy* Regementjének két Kempániáji Pestre indulnak minden órán, hogy az onnan Belgium-felé induló *Gyulay* Regementjét fel-válthassák.

Leopoldo ImperatorI, Regi HVngariæ. SchoLa,
IVVentVsqVe RosnaVlensis posVerat. A' jobb ré-
szin ez vólt: Hic. Situs. est. Leopoldus. Secundus.
Imperatoris. Et. Regis. Insignibus. Clarus. Summis.
Infimis. Sagatis. Togatisque. Amabilis. Hungariæ.
Profertim. Carus. Quia. Pro. Patre. Semper. Rexit.
A' bal részin: Ut. In. Civium. Suorum. Cordibus.
Tocos. Sibi. Aras. Atque. Tempia. Erigeret. Justitiæ.
Candoris. Probitatis. Exemplar. Factus. Syderis. Habs-
burgici. Famam. Dum. Coelo. Adscribit. Omnibus.
Posterorum. Sæculis. Aestimandam. Proponit. Aloll
ez vólt: Ergo Sepulthrales longinqua in Sæcula Pom-
pas quas Struimus, lacrymas: dona hæc, et vota Be-
nignus! Accipe, et, O! tantos Præfens solare dolo-
res. Ennek végével mondá az ide való Direktor
Ur Strohamer Gábor külömben is már nevezetes,
180 Deák Versekből álló beszédet a' prédikáló
székből.

Jelen vólt ezen tisztelesség. Jelen a' Papság' Ta-
 náts, és a' lakosoknak hivatalos nagy számja 's
 egybe halmozta fájdalmát meg-bizonyított indulat-
 tal. — Harmadik 's utolsó nap, az az: 29-dik
 Mártz. nem kisebb halotti pompát tettek a' Szent
Ferentz Szerzetjebéliek-is, utolsó tisztelességül ditsöült
 Királyunk' hideg tetemeinek.

Békés - Vármegyéből, April. 20-dikán. — „ A'
 Reformátusok' Nagy - Kúnsági Traktusának érd. Se-
 niora T. T. *Csete Mihály* Ur, Mártz. 25-dikén meg
 halálozott. — A' *Thúri* ujj Reform. Templomot,
 mellynek alig van párja ezen a' részen, e' folyó
 hónapnak 29-dikén fogják fel szentelni.

Tsernovitz 6-dik Máj. — „ Kedves Barátom!
 Az ujjság köztünk ez: Ezen hónapnak 30-dikán ki-
 költözék e' Hórd alatt lévő Világból, ezen *Buko-*
vinai Kerületnek Kapitánnya *Bea* Josef Ur, még
 pedig Gutta ütés által az útban, és halálának hel-
 lyén *Szeret* Városában 3-dik Máj el-is temetteték.
 — Ezen hónapnak 4-dikén meg-indula a' *Muszka*
 Armádia *Moldvából,* és nem *Lengyel* Országának,
 hanem

Rosnyó, Sz. György Havának 25-dikén. — „Mely
setét bánat fogta vólt-el itt minden érzékeny haza-
fiaknak Szívét, midőn azon sziv-dobbantó, gön-
nyeknek záporát árasztó, és gyászos halotti pom-
pákat elközlő hír a' mi el felejtethetlen Királyunk-
nak halála felől Városunkba jutta; innen nyilván-
ságoisan ki tettzik, hogy béboritattván a' szomorú
felhőtől az egész Város, szokatlan indulatoknak ad-
ván magát, siralommal ázott, forró fohaszkodá-
sokkal aggodott. Hogy tehát ezen gyenge indulat-
jának 's nemes-lelkiségének némű némű-képpen tzi-
meres jelenségeit adhassa, következő rendelé-
seket méltóztatott tenni Püspök ő Nagysága Báró
Andrásy Antal Ur, ki külömben is az Isteni szolgál-
latokban való példás buzgósága miatt esméretes.
27-dik Mártziusban, minek-utánna három nap egy-
más után kétszer három templomok szomorú hir
harangjai hoszszan meg-szollaltak vólna, reggeli 9
órákor a' nagy templomba a' N. Káptalom' az
egész Deák Ifjuság', a' T. Tanáts', és más sok ne-
mes férfiaknak 's aszszonyoknak jelenlétében, tar-
totta maga Püspök ő Nga a' halottak Miséjét; dísz-
szelítette ezen halotti pompát jó nagy magótságú
fel-épült 's illendő Gyertyák' számával rendesen
fel-ékesítetett szomorú Alkotvány. — — —

A' következő nap ugy-mint 28-dikán, hogy
háládatótságának bizonyosságát adhassa a' Rosnyai
Oskola, mellyel viseltetett a' díszöült Királyunk-
hoz, u. m. leg-nagyobb oszlopához a' Deák Ifjúság-
nak, 's leg-nevezetesebb elő-mozdításához a' szép
Tudományoknak, kivált az Anyai nyelvünknek; a'
maga templomában el-énekelte a' szomorú Misét
a' fő T. *Smirer* Kánonok Ur által. A' szomorú Al-
kotvány e' jeles fel-írásokkal vólt fel-ékesítve: —

hanem *Beszszarábidának* vevé útját, az hol - is! Gen. *Szuvarovnak* vezérlése alatt egy Táborba fog gyülekezni — innen pedig merre forduljon senki sem tudja. — *Khotzim* Várofsából már költöznek az emberek ki-felé; mivel a' Törökök már nem mesz-fze vagynak. A' *Moldvai* Vajda *Marusy* Sándor által vette már az igazgatásnak hatalmát, és olly felette keményen viseli magát az Urasághoz, hogy az egész Országnek Nagygyait felette való félelembé hozta — mi fog jövendőben történni? megírom.

Egy Nemzeti serkentő óra. — Még az idegen Földön-is arról gondolkozik a' jó Hazafi, mi módon szolgálhalson ő kedves Hazájának, ugy-mint a' mellyről jól tudja, hogy annak bódogságától függ mind az ő mostani, mind pedig maradékinak-is jövendő bódogságok. Nagy példáját adta e' részben-is a' Hazafiságnak Gróf *Szécsényi* Ferentz ő Excellentiája, a' ki nem tsak azokat követte el a' Fels. *Nápolyi* Udvarnál, mint *Magyar Ország'* Státusainak és Rendjeinek Küldöttje, mellyek valamint a' Küldöknek közönségessen, ugy különösen magának-is ő Exc. jának, és egészsz Uri Familiájának örökös ditsőségekre főgnak szolgálni; hanem ezen kívül, kiváltképpen-való figyelmetességét fordította az Ország' javának eszközlésére-is. Visgálta, mitsoda produktumok (termések) által lehetne kereskedést állítani-fel, *Nápoly* és *Magyar Ország'* között. Talált-is visgálása közben, három ollyatén derék Magyar produktumokra, mellyeknek még eddig kevés hasznát vették *Magyar Ország'* Lakosai, mivel nagy részént nem-is esmerték; a' mellyekre pedig nagy szükség volna *Nápoly Országban*. Annyira vitte ő Excellentiája, bólts előadásával a' dolgot, hogy az említett három produktumokból mustrákat kíván a' *Nápolyi* Udvar; mellyek há szerentséssen ki-fogják állani a' probát (mint ezt méltán lehet reményleni): ugy, egy igen hasznos kereskedésre nyittatik út *Magyar Ország-nak*.

nak — A' mustrák' küldése eránt, még Februárius' végén irt a' F. *Nápolyi* Királyné' Titoknokja, T. *Thefchedik* Sámuel Urhoz, kinek a' mezei gazdaság körül tett buzgó, és igen szerentsés fázadozai, alkalmasint esmeretesek ugyan már most a' két Magyar Hazában is; de előbb esmeretesek voltak más Tartományokban. Mert magok megvalóították azt, még néhány esztendőkkel ez előtt a' *Német Birodalmi* Tudósok, hogy egész Társaságok se mentek annyira ő nállok a' gazdaságnak virágoztatásában, mint a' *Magyar Thefchedik*. — Az Ország-Rendjeinek kívánságára, ezer örömmel fogja közönségessé tenni nagy érdemű *Thefchedik* Hazánkfia, a' F. *Nápolyi* Udvar' kívánságát; 's annak könnyen lehető tellyesítése' módját-is. — Ugyan azon időben, hogy a' *Nápolyi* Levelet vette T. *Thefchedik* Ur, azt kívánta tőle egy Magyar Meltóság, hogy szedné laistromba azon produktumokat, mellyeket *Szathmár* Vármegyéből lehetne a' *Tiszán* le-szállítani az Al-földre. Gyönyörüségének tartotta T. *Thefchedik* Ur, ezen reá bizott dolgot véghez vinni; 's a' tudni kívántt produktumok' számát 58-... ette.

Debretzenből, Májusnak 7 dikén. — „Az ide való Református Kollégyiom' külső igazgatásának módja, annyiban más lábra állittatik, hogy ezen-túl a' jövedelem' bé-vétele, és a' költség-tétel, nem a' Tanító Professorok' kötelelsége fog lenni; hanem e' végett négy Tisztviselőket rendeltettek, ugy-mint; egy Fő Inspektor 1000 for.; Perceptor 300; Sáfár 200, és még egy Személy, tsak ugyan 200 for. esztendőnként való fizetéssel. Az első fogja a' több Tisztviselőket a' Superintendencia előtt számoltatni. Ha a' Professorok, még a' tanítói és nevelői kötelelség mellett is olly szépen meg nevelték a' Kollégyiom' jövedelmét: annál inkább lehet az ujjonnan fel-állított rendnél fogva hasonlót reményleni. — A' Professoroknak eddig vólt száma is szaporittatik eggyel. T. *Sátor* János Ur adódik T. *Milesz* Josef Ur mellé, a' Philosophiában segítő társúl.

súl. T. *Ormos* Ur helyett, a' Nap keleti nyelveket tanítani fogja T. *Csató* Gergely Ur, eddig volt *Kardfzagi* második Prédikátor. „

A' *Hajdú - Városokról* (*Szabolts Vármegyéből*) ezt írják Májusnak 2-dikán: „Ezen a' részén, nagy óltsóság vagyon. Egy köböl tiszta vagy szemeltt búza, 7 márjás; egy köböl árpa 14 garas; ugyan annyi a' rozsnak-is köble. Egy véka morzsoltt tengeri (kukoritz) két garas: de ugy láttzik, hogy a' nagy óltsóságot drágaság fogja követni, mivel már több egy hónapjánál, hogy első nem volt. Fellette nagy a' szárazság. Reggelenként derek jár-nak, mellyek miá meg-sárgúltak a' vetések. A' fű sem nőhet; és így, ha jobbra nem fordul hamar az idő-k' járása: se gabona, se széna nem lesz. „

Hágából azt írják, hogy a' *Hollandiai* Helytar-tó Hertzeg meg-intetett volna egy levél által, hogy vigyázna magára, főképp' a' Katonai mustrák al-kalmatofságával: mivelhogy öszve esküdtek némel-lyek az élete ellen. Az-ólta meg-kettőztettek a' strázsák Helyt Hertzegi Udvarban, a' honyhában-is szoross vigyázás vagyon; 's a' Politzáj-is min-dent el-követ maga részéről a' mi által gondollya hogy bátorságot eszközölhet.

Velentze, szabad Közönséges Társaság; de azért, ellensége az ollyatén szabadságnak, mellyet a' *Jakobinusok* akarnak *Frantzia* Országban fel-ál-lítani, 's ha lehetne, másuvá-is által plántálni. Uj bizonyysága ennek az itt következő történet, mel-lyet közönséges Levelekből-is olvastunk; de egy-szersmind a' *Bétsben* lévő *Velentzei* Követ' udvará-ból-is hitelesen értettük. T. i. a' közelebb múlt hónapnak vége felé, el-indúlt hat *Frantzia*, és két *Olasz* a' Sz. *Márk'* piattzán, 's tele torokkal kez-dik kiábálni: *Ellyen a' Szabndság*. A' Fő Törvény szék mindjárt el-fogatta őket, 's még az nap éjt-szaka ki-is végeztette; más nap pedig, hogy egye-bek-is példát vehessenek róllok: közönségesen szem-léltette a' nyóltz hóltt testeket, melyek közzül min-denik.

deniknek a' mejjén egy egy tábla függött, mellyre a' halált érdemlett vétek vólt fel-jegyezve.

Regensburg 4. May. — A' Romai Királynak valófztására rendeltetett idő meg-rövidítettvén, Jul. 4-dikéről Jun. 4-dikére rendeltetett.

Brüszfel 4. May. — *Albert* Hertzeg Brüszfzelt oda hagyván 3-dikban az Aus triai táborhoz indúlt. — Itt Brüszfelben F. M. *Bendernek* jelen nem léte alatt, Gen. *Dieszbachnak* adattatott által az egész katonai Komandó.

Párisból azt írják, hogy a' Nemzeti-gyűlés szám-adás alá vonta az iránt Májusnak első napjaiban az Hadi Ministert, hogy a' Gen. *Biron* vezérlése alatt vitézül meg-veretett Frantzia Serget 3 napok alatt minden eleség nélkült lenni meg-engedte. Ezen Minister pedig magát azzal mentette, hogy *Valenciennesben* annyi az eleség, hogy 135-ezer ember 16 hónapokig ki-érheti véle, hanem a' katonák négy napi provizsiojokat, az Aus triaiak ellen való nagy siettségeken hányták-el, és így maradtanak eleség nélkült. Egy más ugyan tsak Párisi Levél pedig azt erőfsiti, és ezt bizonyoson-is el lehet hinni, hogy a' *Biron* Sergej azért hányták-el kényereket, hogy életeket a' könnyebb vízfsza futás által meg-tarthassák. —

Gen. *Biron*, a' mint a' N. Gyűléshez a' tudofitást tette, nem tanálta a' Frantziákhoz az *Austr. Belgiumi* szélekben olyan jó indulattal lenni a' lakosokat, mint reméllette, és a' katonák közzül még tsak egy sem állott a' Frantziákhoz által. — Végezet-re arra kéri Gen. *Biron* a' N. Gyűlést, hogy engedje-meg néki a' maga Generálisi hivatalát letévén, mint köz-katonának szolgálni a' szabadságért, — Igen kevésbe maradott-el, hogy ezen Generá-

lis-is *Valenciennes*ben, valamint *Gen. Dillon Rüssel*ben a' meg-mérgelődött néptől öszve nem vagdaltatott.

A' *Frantziák* plánuma, melly egészen semmi-vé lett, ez vólt, hogy a' hadat egészen az ellen-ségnek földén folytathassák. E' végre *Brundrutnak* meg-vétele *G. Lucknerre* vala bizattatva. *Lafayette*, *Luxemburgnak* *Namurral* való szabad közösülését akarta el-fogni. *Rochambeau* elejébe le' vólt ki-szabva, hogy *Generál Biron* által *Mons* várofsát meg - vévén, innen egyenesen *Brüszszelre* üfsön. *Gen. Dillon Dornik* ellen tette a' maga szerentsétlen próbáját. *Gen. Delbek Dünkirchen* fölül *Fournest* mondják, hogy bé-vette vólna, valamint szintén a' *Báseli* Püspökségbe-is *Brundrut* tályékára akadály nélkült hajjuk, hogy bé-mentenek a' *Luckner* *Sergei*, minek-utánna onnan a' 400 főből álló *Auftriai* *Sergetske* ki-jött.

Lengyel Ország. — A' *Lengyelek* *Diétájának* a' múlt *Apr. 16-dikán* tartatott ülése igen nevezetes. Az *Ország palotájának* ajtai bé-tétetvén, egy plánum terjeszteték a' *Gyűlés* elejébe, mellynek titulusa ez: *A' haza oltalmára tzelozó Projectum.* Ezen *Projectumnak* a' *Király* maga annyira sürgette minden ki-gondolható erősségek által *Dekretommá* való változtatását, hogy utolyára még tsak egy *Deputátus* sem tanálkozván, a' ki ennek ellené mondott vólna, egyezésből meg-erősítették. A' *Dekretomnak* summája ez: — 1.) A' *Király* a' kezében lévő *Executiva* Hatalmat minden részben a' haza oltalmazására fordítani igyekezze. — — 2.) Szabad legyen a' *Királynak* 3 igen tanúlt idegen nemzet-béli *Generálisokat* fel-venni, és ezeknek illendő fizetést rendelni. — 3.) Az *Ország jószágaira*, akár benn az *Országban*, akár pedig más idegen nemzetnél 30 *Milliokat* kell költsön fel-venni. — 4.) Ezen költsön pénz, valamint szintén a' *Kassában* lévő *Ország* kintse is, 9 *Milliokat* ki-véve, egészen a' *Királyra* bizatik, hogy mennél bőltsebben lehet az *Orzágnak* oltalmazására forditassék. — 5.) A' *Ministerek* kéntelenek legyenek 2 hóna-

2 hónapok múlva, ha ezt mindjárt csak némelly Ország Deputátusi kívánniak is, a', leg-kisebb költségről-is számolni.

Azon 10 Punktumok között, mellyeknek előre való meg-erősítettése alatt ígérte a' Saxoniai Váloztó Fejedelem, hogy a' Lengyel Koronát elfogadja, a' nevezetesebbek ezek: — — hogy az egész Lengyel Nemzet, valamint a' Szomszédos Hatalmaságok nyilván jelentsék-ki, mit ítéljenek az ujj Constitutio-ról — hogy a' hadi Rend ne a' *Nemzetnek* esküdjék; mivel ez igen meghatározatlan értelmű dolog lenne; hanem a' *Királynak* és *Respublicának* — hogy a' Törvényeknek sanctionálása és a' hadi izenet, a' Királyt illelse — hogy a' Lengyel Korona örökös legyen ugyan a' *Saxoniai Váloztó Fejedelelemnél*, de úgy, hogy *Leányt* ne illelsem 's a' t.

A' *Portugalliai* Királyné leg-kisebb gyógyulását sem akarja mutatni, sem enni sem inni nem akar ismét.

Roma. 27. Apr. — A' Pápa szerentsét kívánt vala nem régiben az *Orosz* Császárnénak a' Törökkel kötött szerentsés békeséghez. A' Császárné-is hasonló örömmel válozta ezen sz. Széknek, és azt is tudtára adatá egyszersmind, hogy a' Török Császárral a' békeségnek egyik különös Artikulussa által meg-erősítette, hogy a' Romai Szent-egy-háznak Sorsosi az egész Török birodalomban szabad Isteni-tisztelettel élhessenek.

A' Spanyol Királyhoz, ki most *Aranjuetzben* vagyon, két Barátok nem régiben engedelemmel bemenvén, alamisnát kértének, és egész Klastromjokat *Pármában*, a' honnan valók vóltanak, elégettnek lenni erősítették. A' Király által adja ezen szegény legényeknek kérő leveleket meg-visgáltatás végett a' Státus Titoknak, 's ki-jön a' dolog, hogy az előtt egy kevéssel érkezett legyen oda *Pármából* egy olyan jelentő Levél, hogy ha valahol két el-szökött *Pármai* Barátok szem-eleibe kerülnének, fogat-

fogattasának-el. Fogságra tétetődnek tehát a' két kólduló Barátok, de tsak azon Klastromban, melyben szálva valának. — Mi lesz a' dologból? — öszve vagdallyák szegények köntöseiket, és kötelet tsinálván belölle, az egyik le-akar az ablakból ereszkedni — a' kötél el-szakad — a' másik tehát nem botsátkozhatik-le az első után. A' mellyikkel a' kötél el-szakadott, tsak ugyan el-szaladott szegény szerentsésen. A' másik szorosabb fogságra tétetett, és most vizsgálás alatt vagyon a' dolog.

Az Anglus Parlamentom azt határozá le-ichatatlan hozzás disputáció után, hogy a' Szeretseknek vásárlása 1796-ban szünnyék-meg végképpen és tökéletesen.

Svótzianak adósságai, a' mint a' meg-hólt Király halála után öszve számláltattanak, egy sumában 34 Millió 300,000 Spec. Tallérokat téznek, de a' mellyek közzé vagynak számláltatva a' Bankó tzedulákban keringő 21 Millió 500,000 Tallérok is. — A' bódogúlt Király utolsó tzerimoniájának bé-végződése Május 29-dikére vagyon határoztatva, melly arról nevezetes, hogy ugyan ezen nap vólt az ő meg-koronáztatásának napja-is.

A' *Bétsi* Udv. Ujjság, az ugy nevezett Udv. Diárium, két Levelet a' *Lille* Várofsa-béli Frantzia Ujjságból közönségesé tévén, ki-tettzik ezekből, melly arany hegyeket ígertenek legyen magoknak a' Frantzia Generálisok, midőn az Auszriai Sergek ellen a' magok első lépéseiket meg-tették. — Ezen Levelek közzül az egyikből bizonyos az, a' mit fellyebb-is említettünk, hogy Gen. *Luchner* a' *Báseli* Püspökségbe *Brundrut* ellen, *Lafayette* a' *Rhenus* vidékire, *Rochambeau* pedig előbb *Mons* várofsát bé-vévén, innen egyenesen *Brüszszel* várofsára szándékozott ütni, — hogy a' mint ezen Levélnek végén szóról-szóra vagyon — harmadnapok alatt *Brüszszelben*, a' F. Kormányozó K. Párnak ágyas házában innepelhesse meg a' közelebbi Tsötörtököt.

A' másik *Lillei* Frantzia Levél éppen olyan meg-hunyászkodva vagyon írva, a' millyen kevélyen az első. Atkozza ez a' Frantzia Levél író még a' napot-is, mellyen a' pennát, a' *Dornik* vagy *Tournaynál* esett szerentsétlen tsatának le-írására, kezébe venni kéntelenítettik. Ezen Levél író azt mondja a' maga Levelének végén — hogy az ő futó Frantzia lovasaik 3-man és négyen szaladoztanak viszfá egy-egy tsomóban *Lille* Várofsába — hogy az Ágyuzók Vezére a' Városba meg-érkezvén egyenesen vitetett a' lámpás-fára — hogy a' *Magdaléna* Temploma-béli meg nem esküdött Pap hasonló kegyetlenséggel végeztetett - ki a' világból — hogy Gen. *Dillon*, a' kiről maga előtt érkezett viszfá az a' hir, hogy minck-előtte az ellenségre még tsak egyet-is lövetett volna, már azt kiáltotta alatta-valóinak „ *hogy ki - ki tartsa-meg a' maga életét a' mint lehet*, dirib-darabra vágatván teste, a' Városnak leg-nagyobb piatzán égettetett-meg — hogy az Auszriai katonák közzül-is vagy 6 elfogatott Tirolisiak, kegyetlenül meg-ölettettek, 's a' többi.

Tudósítások

Typographus *Wéber Simon Péter* kéri az érdeemes Prænumeránsokat, és a' Prænumerátziót befizető Urakat, hogy azt a' Pénzt, mellyet a' *Grossinger* Ur, *Univerfa Historia Physica Regni Hungariæ, secundum tria Regna Naturæ*, való Munkájára el-szántak, vagy-is bé-vettek, most Juniusnak kezdetén esendő *Pesti* Vásárra ő hozzá ne terheltsenek el-küldeni; hogy tudhassa a' nyomtatandó Exemplároknek számát meg-határozni; mert nem szándékozik a' Prænumerátzióon felyül sok Exemplárokat nyomtatni; a' melly Exemplárok pedig meg-maradnak, drágábban fognak annak utánna eladattatni. — *Pesti* Vásár alkalmatóságával szálást

lást tart Typographus *Weber* a' Hatvani Kapuñ kívül Kerékjártó *Fellner* Házánál, a' hol a' maga Könyveit-is árúlja.

Öröm vala szemlélni, melly számolsan jelentek meg a' Hazafiak, Pesten a' múlt Aprilisben tartott Könyvek' kótyavetyéjére, 's melly serénnyen vették a' jó Könyveket. Sokaknak kellemetes lészzen tehát ezen hir; hogy, megint Pesten 9-dik Juniusban, és következő napokon, egy néhány száz Német, Magyar, Deák, Frantzia, és más nyelveken irtt külömb - külömb - féle Könyvek; 1759 — 1784 a' Kir. és Septemvirális Táblák Tagjainak béadott *Információkkal*; némelley Asványokkal (*Mineralien*); és számtalan apró ki-mettzett képekkel, Kótyavetye által el-fognak adatni.

[A' nyomtatott Katalogust, a' Pesti Hid' Tzé-dula-házánál (a' hol a' kótyavetye helyét-is megmondják) bé-kötve 4 krajtzáron meg-lehet venni.

Ha mások-is heverő Könyveiket illy módon közre botsáttanak, nem sokára szemlátomást fog-nánk tapasztalni, melly hasznokra légyen a' Hazafiaknak a' Könyvek' kótyavetyéje!

A' *Regétzi*, *S. Pataki*, és *Tokaji* Uradalmak' Kortsmaí-nak árendája, e' folyó Esztendő' Október Hónapjának végével fog ki-telni: hanem azontúl-is ki-adatnak árendába, még pedig kótyavetye által. A' kótyavetyék' napjai így vagynak meg-határozva. A' *Regétzi* Dominium' árendája eránt Jul. 2-dikán fog tartatni a' kótyavetye *Tállyán*; a' *S. Pataki* Dominium Jul. 6-dikán, *S. Patakon*; a' *Tokaji* Dominium eránt végre, Jul. 17-dikén *Tartzalon*.